

[Arne Bertelsen.]

men så vidt jeg kan se, har man ved udvalgsbehandlingen i det store og hele rettet næsten alle.

Der er dog et enkelt lidt vanskeligt punkt, jeg må fremdrage. Der er ikke i lovforslaget sondret mellem den økonomisk-materielle beskyttelse af billedkunst og den ideelle, specielt kunstnerens rettighed i forhold til ejerens efter den materielle overdragelse. Kunstværkets ejer kan i øjeblikket nægte at udlåne dette f. eks. til en retrospektiv udstilling, hvor kunstneren måske finder, det er af væsentlig betydning. Ligeledes kan han genere kunstneren uendelig meget ved f. eks. at nægte fotografer adgang til at fotografere et af ham ejet billede og derved ad indirekte vej forhindre værkets reproduktion i kunstbøger o. lign. Hvis den situation skulle opstå, at en storsamler ser sig gal i hovedet på en kunstner og beslutter sig til at ødelægge ham totalt, er der intet i lovforslaget, der forhindrer ham i det. I kraft af en økonomisk overmagt kan han opkøbe måske alle de vigtigste værker i en malers produktion og stakke dem op i sin kulkælder. Han kan nægte enhver form for udlån, han kan nægte reproduktion og han kan nægte folk adgang til sit hus. Hvis han er særlig raffineret, kan han udsætte malerierne for en langsom ødelæggelse. Så vidt jeg kan se af lovforslaget, er der heller intet, der forhindrer ham i at gøre kort proces og brænde det hele. Man vil måske sige, at sådanne eksempler lyder barokke og overdrevne, men de er det ikke, for der foregår ting af denne art. Man bør ikke glemme, at kunstsamlere er temperamentsfulde mennesker ligesom kunstnerne, og skal man henvise til et konkret eksempel, som ikke er mere end et par år gammelt, kan jeg nævne, at en væsentlig del af den store russisk-franske maler, Vasilij Kandinskijs ungdomsproduktion i årene 1918-57 af jalousi og hævnlyst var stuvet ned i en kælder i München så grundigt, at ejeren benægtede deres eksistens. Kandinskijs biografer forsøgte gennem årtier forgæves

stormløb mod fæstningen, og kunstneren selv gik i sin grav i 1944 uden at gense sine værker.

Det modsatte kan også være tilfældet. Man kender flere eksempler herpå. Journalistforbundet arrangerede i 1936 en såkaldt kavalkadeudstilling af danske malere. Da det nu er historie, kan jeg godt nævne, at Edvard Weie absolut ikke ville deltage. Han nægtede selv at udlåne billeder til udstillingen, og da arrangørerne så fremskaffede et i øvrigt helt fint og værdigt materiale fra anden side, blev Weie så rasende, at han gentagne gange under udstillingen søgte at skære billederne i stykker, så der måtte posteres to faste vagtposter ved hans væg. Men bør en kunstner ikke have ret til at nægte at lade sig repræsentere i en sammenhæng, han ikke vil anerkende, og omvendt kunne låne de kunstværker hos den materielle ejer, som han helst vil lade sig repræsentere ved?

Ud over dette hovedpunkt, som jeg godt kan se er meget vanskeligt, er der kun nogle småting. I lovforslagets § 3, stk. 2, står der: „Værket må ikke ændres eller gøres tilgængeligt. . .“ Man kunne måske have præciseret det, således at der stod „beskæres eller gøres tilgængeligt“. For det er jo velkendt, at beskæring er en af de allerværste forsyndelser mod ophavsretten, hvad enten det drejer sig om billedkunst eller anden kunst.

I § 11, stk. 1, ville vi have foretrukket „eget“ for „privat“, altså: „Af et offentliggjort værk må enkelte eksemplarer fremstilles til eget brug“, for hvor er grænsen for „privat“ brug? I § 12 ville vi have fundet det rimeligt at indføre ordet museer. Der står: „Det kan ved kgl. anordning til-lades arkiver og biblioteker . . .“ Hvorfor må museerne ikke være med?

Endelig er der § 53, som jeg synes er en ualmindelig god paragraf, men den svækkes af eftersætningen, idet der står: „hvis kulturelle interesser herved krænkes.“ Det synes jeg skulle udgå, for det kan jo også være rent ideelle kunstneriske interesser,